

Anna Holmgren
046 - 359 40 63
anna.holmgren@lund.se

Barn- och skolnämnd Lund Öster

Remiss: Motion från Liberalerna - Förbättra och effektivisera städningen på våra skolor

Sammanfattning

Liberalerna har till kommunstyrelsen överlämnat en motion om städning. Förbättra och effektivisera städningen på våra skolor. Alla enheter inom barn och skolförvaltning Lund Öster har lokalvård i egen regi och 35 tjänster förutom Svaleboskolan som nyttjar Serviceförvaltningens städservice.

Beslutsunderlag

Barn- och skolförvaltning Lund Östers tjänsteskrivelse den 5 september 2017, dnr BSÖ 2017/0414

Remiss: Motion från liberalerna.

Barn- och skolförvaltning Lund Östers tjänsteskrivelse den 24 september 2015

Barn och skolnämnd Lund Öster beslut § 152 Kommunfullmäktiges mål om städning på entreprenad (Dnr BSÖ 2015/0752)

Barnets bästa

Ärendet rör städning i verksamheten vilket endast indirekt rör barnen. Om lokalvård sker på entreprenad eller i egen regi bör detta inte påverka barnen på olika sätt.

Ärendet

Liberalerna har till kommunstyrelsen överlämnat en motion om städning och föreslår att lokalvård på Lunds förskolor och skolor läggs ut på privat entreprenad genom upphandling med syfte att utföra tjänsterna till samma eller bättre kvalitet för lägre pris.

Nuläge

Inom nämndens verksamhetsområden har Dalby/Torna Hällestad lokalvård i egen regi med 13,1 tjänster, Genarp med drygt 5 tjänster, Södra Sandby/Revinge med 13 tjänster samt Veberöd med 3,4 tjänster. Svaleboskolan i Veberöd har städservice, Serviceförvaltningen, som utförare av lokalvården. Övriga enheter använder tillfälligt entreprenad vid storstädning och andra specifika ändamål. Alla enheter använder ISS

2017-09-05

Diarienummer
BSÖ 2017/0414

Facility Services AB för fönsterputsning eftersom kommunen har ramavtal med dem. Det är således cirka 35 tjänster som berörs av städ med hel eller delar av tjänsten inom lokalvård.

Verksamheterna upplever att städningen i egen regi fungerar bra och att rektorerna/verksamheten har full kontroll som arbetsmiljöansvarig. Lokalvårdare kan göra en viktig insats gällande elevvård. Lokalvårdaren är en vuxen person som har kontakt med elever i till exempel uppehållsrum där den kan stötta, lyssna, är en vuxen förebild samt rapportera ohälsa. Lokalvårdare i egen regi kan även göra andra insatser än städning som underlättar för pedagogisk personal, till exempel beställa förbrukningsmaterial och matvaror. Rektorerna har även framfört att inflytandet över vilka som städar på skolan går förlorat med städning på entreprenad.

Det är viktigt att vid eventuell upphandling av städning, att respektive enhet/skola är delaktiga och kan påverka processen/avtalet på ett bra sätt. Till exempel vara delaktiga *när* utförandet av städningen skall ske. Risker som rektorer framfört med städning på entreprenad har bland annat varit att städning på kvällstid innebär att verksamheten inte har tillgång till lokalvårdare under verksamhetstid. Det kan innebära arbetsmiljömässiga risker att inte kunna utföra akuta städ-insatser under verksamhetstid. Det behöver vidare vara oerhört klara och hårda villkor i upphandlingsunderlaget kring när man kan bryta ett avtal. Det är kanske inte att rekommendera att göra en upphandling för hela kommunen eftersom ”alla ägg läggs i en korg” och om företaget inte fullgör sina åtaganden har kommunen inte möjlighet att klara städningen. Det kanske skall ges möjlighet till respektive enhet/skola att välja vilken organisation man vill ha? Det bör finnas en samordnare i kommunen som ser till att eventuella avtal upprättas och följs upp.

För att göra en upphandling krävs att någon med god kompetens om lokalvårdsfrågor, vad man ska efterfråga, städmetoder m.m. köps in eller frigörs från ordinarie verksamhet. Vid det senare fallet krävs ersättare för denne person att sköta ordinarie verksamhet. Barn- och skolförvaltningen bedömer att denna sakkunskap bör köpas in av extern konsult. En upphandling kräver därför konsultation av sakkunnig inom städ förutom upphandlingsenhetens tjänster. Finansiering krävs för konsult och för att ta del av upphandlingsenhetens tjänster.

Genom Facility management borde våra lokaler skötas på bästa sätt och införandet av totalhyra 2013 var ett steg mot detta och möjliggör att verksamheten kan fokusera på kärnverksamheten. Arbetsuppgifter som personalansvar och vikarieanskaffning försvinner och rektorer får tid över till andra arbetsuppgifter och kan fokusera på kärnverksamheten d.v.s. barn och elever. Städning kan läggas ut på privat entreprenad men kan även utföras av Serviceförvaltningen som förvaltar våra fastigheter. Serviceförvaltningen kan få helhetsansvar för lokalerna inklusive lokalvård och vaktmästeri.

Rapport

Svenska kommunförbundet har utgivit en rapport 2003 *"Lokalernas betydelse för skolan, Ger bättre lokaler en bättre kvalitet i utbildningen?"*¹ Rapporten belyser frågeställningen med utgångspunkt från en undersökning som försökt besvara bl. a följande frågor:

- ▶ Hur betydelsefulla är lokaler med tillhörande service i relation till de övriga resurserna i skolan?
- ▶ Givet att lokaler med service bidrar till att förklara helhetsomdömen om skolan, vilka delar av fastighetsförvaltningen och lokalförsörjningen har störst betydelse?

Rapporten visar att det är tre olika kvalitetsfaktorer som förklarar både rektorernas och lärarnas omdömen om den fysiska miljön

- ▶ fastighetsvärdens arbete
- ▶ lokalernas skick och struktur
- ▶ yttre miljö

Rapporten tar upp att rektorerna prioriterar fastighetskontorens arbete och ger det en mycket hög vikt. Rektorerna känner i mycket stor utsträckning sig beroende av fastighetskontorets verksamhet för att klara av att hantera frågor som rör den fysiska miljön. De tillmäter även lokalernas skick och utformning en relativt stor betydelse men den är klart *underordnad betydelsen av fastighetsförvaltarens tjänster*. Lärarna gör en annorlunda prioritering. Lärarna tycker att lokalernas skick och utformning är viktigare än vad förvaltaren utför för tjänster. Skillnaden mellan rektorernas och lärarnas bedömning är naturlig. Lärarna tillbringar en stor del av sin tid i korridorer och klassrum. Skolledningen ägnar tid åt ekonomi, upphandling, avtal, kalkyler och andra administrativa frågor där kontaktytan och betydelsen av fastighetsförvaltaren är väsentligt större.

Service, underhållsnivå och gemensamma utrymmen har stor betydelse. Både rektorer och lärare tillmäter lokalernas inre miljö, underhållsnivå, trivsel och materialval, en större betydelse än lokalernas verksamhetsanpassning. *Den enskilt viktigaste faktorn bakom inre miljö är underhållsskicket* på de lokaler man nyttjar.

Därefter kommer kvaliteter som rör trivseln i lokalerna, d.v.s. estetiska faktorer. Efter trivsel och materialval kommer innemiljökvaliteterna i form av ljus, ljud och luftförhållanden. Störst betydelse för betygen på lokalernas skick och verksamhetsanpassning är vilken standard de gemensamma utrymmena har. Ur elevernas perspektiv kan en bra skollokal se mycket olika ut. Planlösning och storlek har ingen större betydelse för att förklara om man är nöjd med sina lokaler. *Däremot lägger eleverna mycket stor vikt vid att lokalerna upplevs som fräscha.* Sammanfattningsvis visar studien som rapporten bygger på att lokaler och fastighetsförvaltning har en signifikant betydelse för att förklara skolans effektivitet. Lokalernas betydelse är dock betydligt lägre än betydelsen av bra ledarskap och duktiga lärare.

¹ Svenska Kommunförbundet, Lindqvist Ted, Brydolf Berg, Alf, Bernow Roger, 2003

Förvaltningens förslag till beslut

Barn- och skolnämnd Lund Öster föreslås besluta

att översända tjänsteskrivelsen som sitt yttrande till kommunstyrelsen

Ann-Britt Wall Berséus
Skoldirektör

Anna Holmgren
Ekonom

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen
Serviceförvaltningen
Akten